

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: วิถีวัฒนธรรมเพื่อบูรณาการกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชาวไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

Sufficiency Economy Philosophy: Cultural Ways to Integrate with Sustainable Tourism of Thai Phuan People Suphanburi Province

ชัยนาท มาเพ็ชร

Chainat Mapecht

คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข

Faculty of Social Sciences and Education, Thongsook College, Thailand

E-mail: angkor1234@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีวัฒนธรรมของชุมชนไทยพวนและเพื่อศึกษาการบูรณาการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชาวไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้รู้ คือ ประธานชมรมไทยพวน ครู-อาจารย์ วัฒนธรรมจังหวัด การท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี 2) กลุ่มผู้ปฏิบัติ คือนักวิชาการวัฒนธรรม ท่องเที่ยวจังหวัด ชมรมไทยพวน พระภิกษุ ผู้ใหญ่บ้านกำนัน องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด สุพรรณบุรี 3) กลุ่มบุคคลทั่วไป คือประชาชนทั่วไปในจังหวัดสุพรรณบุรี การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบพรรณนาโดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต จัดประชุมกลุ่มย่อย และการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนไทยพวนสุพรรณบุรีมีประวัติความเป็นมายาวนานกว่าสองร้อยปี วัดลานคาเป็นศูนย์กลางของชุมชน ชุมชนมีวัฒนธรรมและมีอัตลักษณ์เฉพาะของตนเอง มีโบราณสถานรวมถึงแหล่งท่องเที่ยวที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน ซึ่งเอื้อประโยชน์หรือเป็นจุดแข็งของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม “ไทยพวน” คือ กลุ่มคนไทยกลุ่มหนึ่ง ซึ่งสืบเชื้อสายมาจากชาวพวนในเมืองพวน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ชุมชนไทยพวนจัดการการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น มีการดูแล รักษา ปรับปรุงสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ภายในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์และรายได้จากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยทุกภาคส่วนได้จัดให้เกิดการบูรณาการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทุกด้านทุกมิติต่อชุมชนไทยพวนอันประกอบด้วยหลักความพอประมาณ มีเหตุผล ภูมิคุ้มกัน ความรู้ ปัญญาและคุณธรรม จริยธรรม

คำสำคัญ: หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, วิถีวัฒนธรรม, การบูรณาการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Abstract

This research aimed to study the cultural way of life of the Thai Phuan community and to examine the integration of sustainable tourism management within the Thai Phuan community in Suphanburi Province, according to the philosophy of sufficiency economy. The population and purposive samples consisted of the following: (1) Experts, including the President of the Thai Phuan Club, teachers, provincial cultural officers, and tourism officers in Suphanburi Province; (2) Practitioners, such as cultural academics, provincial tourism officers, members of the Thai Phuan Club, monks, village heads, subdistrict administrative officers, and provincial administrative officers in Suphanburi; (3) General individuals, including the general public in Suphanburi Province.

This study employed qualitative research methods in a descriptive format, using tools such as surveys, interviews, observations, focus group meetings, and workshops to collect data. The findings revealed that the Thai Phuan community in Suphanburi had a history spanning more than two hundred years, with Wat Lan Kha as its central hub. The community demonstrated unique cultural traits and identity, including historical sites and tourist attractions reflecting the Thai Phuan identity, which served as strengths for cultural tourism. The "Thai Phuan" referred to a group of Thai people descended from the Phuan people of Muang Phuan in the Lao People's Democratic Republic. The Thai Phuan community managed tourism activities by considering environmental impacts and changes to local lifestyles, traditions, and culture. They maintained, preserved, and improved key historical sites within tourist areas. Local communities benefited from tourism activities, both directly and indirectly, through revenue generation. Integration across all dimensions was implemented by adhering to the principles of sufficiency economy, which included moderation, reasonableness, resilience, knowledge, wisdom, and ethical virtues.

Keywords: Sufficiency Economy Philosophy, Cultural Way, Sustainable Tourism Integratio

บทนำ

ประเทศไทยยังคงมีปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการประเทศที่ยังขาดสมดุล การพัฒนาดังกล่าวจึงยังไม่สอดคล้องเป็นไปตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเท่าที่ควร เศรษฐกิจของประเทศยังพึ่งพาภายนอก และยังไม่เข้มแข็งพอที่จะมีภูมิคุ้มกันต่อภาวะความผันผวนจากกระแสโลกาภิวัตน์ยังมีความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้และผลประโยชน์จากการพัฒนา ภูมิคุ้มกันของสังคมไทยลดลงจากกระแสบริโภคนิยม เกิดความย่อหย่อนทางศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม การให้คุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นคนที่เสื่อมถอยลงตลอด ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังคงได้รับผลกระทบจากปัญหาขาดสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์กับการอนุรักษ์ฟื้นฟู ซึ่งนับเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 จึงยังคงอัญเชิญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติควบคู่กับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวม ที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศที่สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืนในที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีแนวพระราชดำริพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านมูลนิธิชัยพัฒนาว่า “เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดินเปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกต้องรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป” (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2550 น.10) ในส่วนของการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองนั้น พระองค์ทรงมีพระบรมราโชวาทไว้ว่า “การพัฒนานั้นได้เป็นภารกิจและนโยบายสำคัญของการปกครองบริหารประเทศของเรามาจนพอสมควรแล้ว แต่กระนั้นก็เป็นที่ยอมรับกันว่า เรายังต้องพัฒนาไปอีกมาก ในโอกาสนี้ข้าพเจ้าจึงใคร่จะปรารภกับทุกท่านว่า การพัฒนาประเทศจะบรรลุผลตามเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยประกอบการหลายอย่าง อย่างแรกต้องมีคนดี คือ มีปัญญา มีความรับผิดชอบ มีความวิริยะอุตสาหะเป็นผู้ปฏิบัติ อย่างที่สองต้องมีวิทยากรที่ดีเป็นเครื่องใช้ประกอบการ อย่างที่สาม ต้องมีการวางแผนที่ดีให้พอเหมาะพอควรกับฐานะเศรษฐกิจและทรัพยากรที่มีอยู่โดยคำนึงถึงประโยชน์อันพึงประสงค์ของประเทศและประชาชนเป็นหลักปฏิบัติ” (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2550) กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนอันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศชาติได้เริ่มดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษามาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2549 โดยร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและเยาวชน โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และหน่วยงานอื่นที่เป็นภาคีร่วมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมดำเนินการโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โดยนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งประกอบด้วย หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข อันได้แก่ หลักความพอประมาณ

หลักความมีเหตุผลหลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีควบคู่กับมีความรู้และการมีคุณธรรมไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของบุคคล การพัฒนาเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในอนาคต การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา และทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการขับเคลื่อนใน 3 ระดับ คือระดับชาติ ระดับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และระดับปฏิบัติการเมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับแล้ว เมื่อผู้บริหารสถานศึกษา ครูบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำแนวคิดหลักปฏิบัติมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนก่อให้เกิดความตระหนักและฝังรากลึกภายในตนเอง และผู้อื่นอย่างยั่งยืนกระทรวงศึกษาธิการในฐานะผู้รับผิดชอบการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาได้ร่วมกันกับหน่วยงานในสังกัดและเครือข่ายการขับเคลื่อนทั้งภาครัฐและเอกชนดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการศึกษา โดยคำนึงถึงโครงการและกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาเครือข่ายและขยายผลการดำเนินงานให้ได้ครอบคลุมทั่วประเทศตามเป้าหมายของโครงการและได้คัดเลือกสถานศึกษาแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาต้นแบบดังกล่าวได้พัฒนาและขยายเครือข่ายให้ครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น(เพิ่มศักดิ์ จำลอง,2563)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างรายได้ของประเทศ การเติบโตทางการท่องเที่ยวได้สร้างอาชีพและโอกาสในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องหลายประเทศได้หันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและนักท่องเที่ยวต่างประเทศ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศ ขณะที่ประเทศไทยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้คาดการณ์ในปี 2560 จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาจำนวนมากและจะก่อให้เกิดรายได้มูลค่ารวม 2.75 ล้านล้านบาทเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 ร้อยละ 9.84 รายได้จากนักท่องเที่ยวคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17-18 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) การท่องเที่ยวจึงนับเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากน รายได้ให้ประเทศและคนในท้องถิ่นแล้ว ยังก่อให้เกิดการพัฒนาในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน สิ่งก่อสร้างต่างๆ สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวและส่งผลต่อความสะดวกสบายในด้านต่างๆ ของท้องถิ่นที่มีการท่องเที่ยวด้วย แต่ในทางตรงข้ามหากมีการบริหารจัดการที่ไม่เหมาะสม จะส่งผลให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงและเสื่อมโทรมได้ การจัดการการท่องเที่ยวโดยทั่วไปมักประสบปัญหาสวนทางกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นกับการพัฒนาประเทศอยู่เสมอ สังเกตได้ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวในอดีตที่ผ่านมาเกิดรูปแบบการท่องเที่ยวที่เรียกว่า การท่องเที่ยวแบบมวลชนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นรายได้และให้ความสำคัญกับการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยปราศจากการคำนึงถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม(บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2557)

จากสถานการณ์ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวเริ่มหันมาสนใจเรื่องการท่องเที่ยวที่มาสัมผัสวิถีชีวิตของชุมชน การสร้างประสบการณ์แปลกใหม่ให้กับชีวิตสอดคล้องกับที่ประเทศไทยมีการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทยเรียนรู้และวัฒนธรรมท้องถิ่นจึงทำให้เกิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของของคนในชุมชนและทรัพยากรด้านต่างๆของชุมชนเพื่อเป็นต้นทุนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน ศิลปะ วัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่มาเป็นต้นทุนทางการท่องเที่ยว ดังนั้นสภาพแวดล้อม และฐานข้อมูลของชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นต้องมีการศึกษาบริบทของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนและรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่าและความประทับใจจากกิจกรรมท่องเที่ยวพิเศษที่ได้ร่วมกันทำระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว(กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา,2560)

การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในด้านต่างๆ เป็นการสร้างรายได้ให้กับประเทศชาติเนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นธุรกิจบริการอย่างหนึ่ง สามารถทำรายได้ให้แก่ประเทศไทยเป็นจำนวนมากมหาศาล ทั้งอาจจะช่วยลดการขาดดุลการค้าระหว่างประเทศได้ทางหนึ่งกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยตรงนำเอาทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์โดยเฉพาะศิลปวัฒนธรรมมาใช้เป็นฐานในการจัดการท่องเที่ยวภายใต้กรอบแนวคิดการจัดการอย่างยั่งยืน มีการผสมผสานพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวกับการพัฒนาด้านสังคมและการคุ้มครองด้านสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติในพื้นที่เป็นรูปแบบของการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2550)ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการปฏิบัติด้วยการพึ่งพาอาศัยตนเองมีความพอดีความพอประมาณความมีเหตุผล ตลอดจนมีความรู้เท่าทันโลก อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงยั่งยืน และเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชน ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของชุมชนนั้น ประกอบด้วย 1)“ความพอประมาณ”คือการวางแผนที่เข้าใจในศักยภาพและสิ่งที่ชุมชนมีผ่านการวิเคราะห์ปัจจัยหลักที่เรียกว่า“ทุนชุมชน” 2)“มีเหตุผล”คือ การขับเคลื่อนชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวให้สามารถสร้างความดึงดูดใจ เข้าถึงได้ง่าย มีที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน และ 3)“ภูมิคุ้มกันที่ดี”คือ มีการวางแผนในด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และ 4)การปฏิบัติงานภายใต้เงื่อนไขด้านความรู้และคุณธรรมเพื่อให้การท่องเที่ยวของชุมชนพัฒนาได้อย่างยั่งยืน(ธิปภูณณ์ ยิ้มประเสริฐ,2564)

ด้วยเหตุดังที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ วิถีวัฒนธรรมการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากสภาพการณ์และปัญหาดังกล่าว ในขณะที่ผู้วิจัยมี

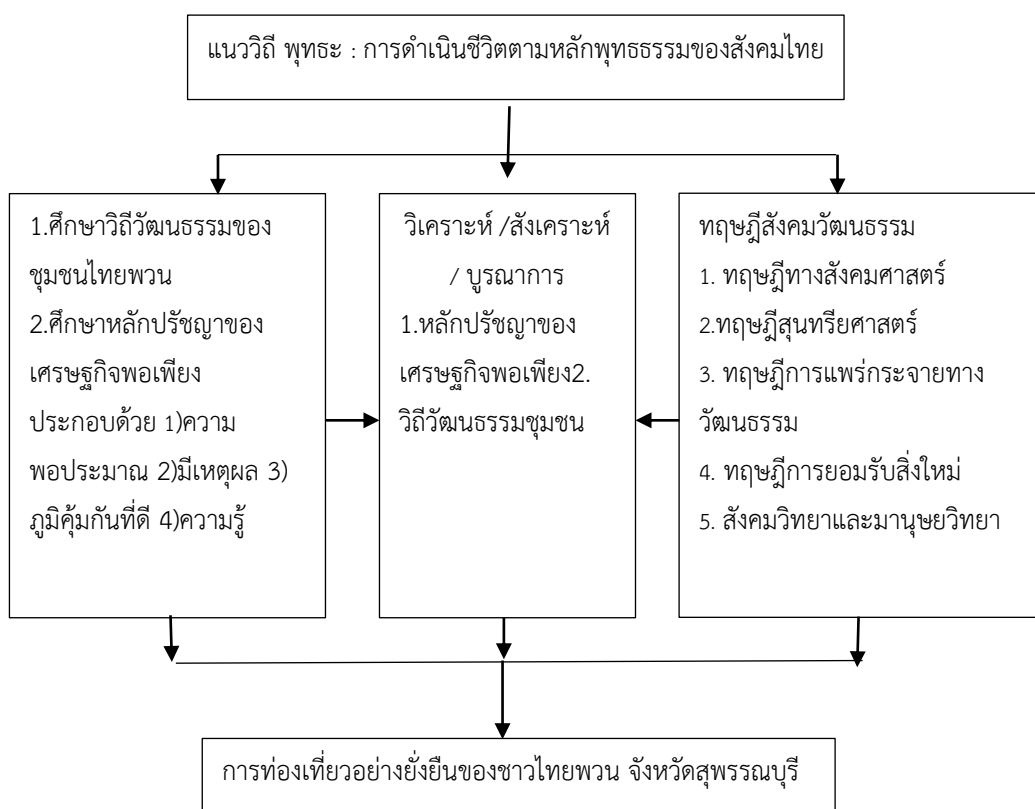

ฐานะเป็นกรรมการชมรมไทยพวน ในจังหวัดสุพรรณบุรี ทำให้ผู้วิจัยสามารถศึกษาการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชาวไทยพวน ให้เกิดการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแห่งใหม่ในจังหวัดสุพรรณบุรีนอกจากนี้ยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพวน การสนับสนุนการ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ทั้งยังสามารถสร้างคุณค่าให้เกิดมูลค่า คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนตลอดจนสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา และเรียนรู้วัฒนธรรมไทยพวนอันเป็นการท่องเที่ยวชุมชนรูปแบบใหม่ เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวิถีวัฒนธรรมของชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาการบูรณาการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชาวไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิด

ที่มา : ปรับปรุงจาก(เพิ่มศักดิ์ จ้างลอง,2562)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 1.ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์
- 2.ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์
- 3.ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม
- 4.ทฤษฎีการยอมรับสิ่งใหม่
5. สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

วิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสำรวจ (Survey) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structurems Interview) แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) แบบประชุมกลุ่มย่อย(Focus Group Discussion) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ดังนี้ (ในตะวัน กำหอม,2559)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสำรวจ (Survey) ผู้วิจัยใช้แบบสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลฉบับต้นที่กโดยแบ่งประเด็นการสำรวจต่างๆดังนี้ สำรวจสภาพพื้นที่ ชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) มี 2 แบบดังนี้

- 2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อใช้สัมภาษณ์ตามแนวทางแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้แต่ละประเด็นคำถาม โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคำตอบตามกรอบแนวความคิดและความมุ่งหมายของการวิจัย แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ประวัติความเป็นมาชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี เรื่องการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ดังนี้ ประวัติชุมชน ภาษาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สุนทรียศาสตร์ อาหารการกิน การแต่งกาย ศาสนาและความเชื่อ ฯลฯ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความพอประมาณ(Moderation) มีเหตุผล (Reasonableness) ภูมิคุ้มกัน(Self-immunity)เงื่อนไขด้านความรู้ ปัญญา(องค์ความรู้)และคุณธรรมจริยธรรม(Knowledge and Moral Conditions)

- 2.2 แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง(Non-Structured Interview)ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไปแบบเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบเพื่อจับประเด็นและนำมาตีความหมายโดยใช้ทฤษฎี และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากผู้รู้ และมีจุดสนใจในการสัมภาษณ์ในเรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง:วิถีวัฒนธรรมเพื่อบูรณาการกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชาวไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ทำการสัมภาษณ์ผู้รู้ได้แก่วัฒนธรรมจังหวัด ประธานชมรมไทยพวน กำหนดประเด็น คำถาม ข้อมูลรายละเอียดต่างๆดังนี้ การท่องเที่ยวบูรณาการโดยชุมชน ดังนี้ การท่องเที่ยวบนพื้นฐานเดิมของชุมชน

ไทยพวน การท่องเที่ยวตั้งอยู่บนภูมิสังคม การท่องเที่ยวยึดหลักประโยชน์ของชุมชน การท่องเที่ยวยึดหลักความคุ้มค่ามากกว่าคุ้มทุน

3. แบบการสังเกต (Observation) แบ่งเป็น 2 ชุด ดังนี้

3.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้วิจัยเข้าไปพักอาศัยอยู่กับวัด โดยร่วมทำกิจกรรม สังเกต เกี่ยวกับบริบทและกิจกรรมของชุมชนไทยพวน และเป็นเลขาของชมรมไทยพวน เป็นประจำ และใช้ชีวิตอยู่แล้วในพื้นที่ชุมชนไทยพวน

3.2 แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตกิจกรรมในชุมชนอยู่วงนอกที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมกับชุมชนที่กระทำร่วมกันชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

4. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยได้ใช้ วิธีการนี้ ในการศึกษาวิจัยด้วย ซึ่งใช้เก็บข้อมูลกลุ่มและเป็นการตรวจสอบข้อมูล ในประเด็นต่างๆ โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ คือ กลุ่มผู้รู้ ได้แก่ ประธานชมรมไทยพวน ครู-อาจารย์ วัฒนธรรมจังหวัด การท่องเที่ยว จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการกำหนดกลุ่มละประมาณ 5-10 คน ในพื้นที่ ในการสนทนาผู้วิจัยจะกล่าวนำ และให้กลุ่มแสดงความคิดเห็นในอย่างเปิดเผยและข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

5. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ผู้วิจัยได้ใช้ วิธีการนี้ ในการศึกษาวิจัยด้วยซึ่งใช้เก็บข้อมูลกลุ่มและเป็นการตรวจสอบข้อมูล ในประเด็นต่างๆ โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ชุมชน ไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี คือนักวิชาการวัฒนธรรม ท่องเที่ยวจังหวัด ชมรมไทยพวน พระภิกษุ ผู้ใหญ่บ้านกำนัน องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยการกำหนดกลุ่มละประมาณ 5-10 คน ในประชุมเชิงปฏิบัติการ จะกล่าวนำและให้กลุ่มแสดงความคิดเห็นในอย่างเปิดเผยและข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการจัดและทำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือ วิชาการ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้มาจากแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกต การจดบันทึก การอัดเทป และการบันทึกภาพ จัดเป็นหมวดหมู่ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย แล้วดำเนินการนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามความมุ่งหมายและกรอบตามความคิดที่กำหนดไว้ โดยใช้แนวคิด การวิเคราะห์แบบอุปมัย (Analytic Inductio) และการวิเคราะห์โดยการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) ดังนี้ (ในตะวัน กำหอม, 2559)

1. การวิเคราะห์แบบอุปมัย (Analysis Induction) เป็นวิธีวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสร้างข้อมูล จากข้อมูลที่เป็นรูปธรรมหรือปรากฏที่มองเห็นจากการลงภาคสนาม เป็นต้นว่าหลักธรรมคำสอน แนวปฏิบัติ กิจกรรมในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ ตลอดจนสภาพสังคมในปัจจุบัน สิ่งแวดล้อม

ธรรมชาติและชนบประเพณีวัฒนธรรม พิธีกรรม ความเชื่อ ที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่และหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การวิเคราะห์โดยการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลมาจัดจำแนกเป็นประเภทตามความมุ่งหมายของการวิจัยและจึงวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีเพื่อมาอธิบายสภาพสังคมของชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงและบทบาทหน้าที่ของภายในชุมชนชุมชนที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมภายนอกมากระทบชุมชนดั้งเดิมและนำไปสู่วิถีวัฒนธรรมเพื่อบูรณาการกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชาวไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และใช้ทฤษฎีทางสังคมและวัฒนธรรมต่างๆในการวิเคราะห์ตามการมุ่งหมายและกรอบแนวความคิดในการวิจัย

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

1. วิถีวัฒนธรรมของชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

ความเป็นมาและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่าชุมชนไทยพวนสุพรรณบุรีมีประวัติความเป็นมายาวนานกว่าสองร้อยปี วัดลานคาเป็นศูนย์กลางของชุมชน ชุมชนมีวัฒนธรรมและมีอัตลักษณ์เฉพาะของตนเอง มีโบราณสถานรวมถึงแหล่งท่องเที่ยวที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน ซึ่งเอื้อประโยชน์หรือเป็นจุดแข็งของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไทยพวน คือ กลุ่มคนไทยกลุ่มหนึ่ง ซึ่งสืบเชื้อสายมาจากชาวพวนในเมืองพวน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมืองพวนในปัจจุบันตั้งอยู่ที่เขตเชียงของ ทางตะวันออกของหลวงพระบาง ทิศเหนือของเวียงจันทน์ติดกับประเทศเวียดนาม ชนกลุ่มนี้ถ้าอยู่ในลาว เรียกว่า “ลาวพวน” เมื่ออยู่ในประเทศไทยเรียกว่า “ไทยพวน” (พลเอก สายหยุด เกิดผล.สัมภาษณ์. 18 มกราคม 2563) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วาสนา เลิกเปลี่ยน,2560)เรื่อง ไทยพวนสุพรรณบุรี : การศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมผลการศึกษาพบว่า ไทยพวนจังหวัดสุพรรณบุรีอพยพจากเมืองเชียงขวาง ประเทศลาว เข้ามาประเทศไทยตั้งแต่ ปี พ.ศ.2322-2370 บ้านเก่าห้องบริเวณรอบวัดลานคาซึ่งปัจจุบันคือหมู่ที่ 3 ตำบลโคกคราม อำเภอบางปลาม้าจังหวัดสุพรรณบุรีพื้นที่ทำการศึกษาวิจัย เป็นชุมชนชาวไทยพวนที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานตั้งแต่ปีพ.ศ. 2364 ยังรักษาวิถีชีวิตวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ทางพันธุ์ไว้ได้อย่างมั่นคง จุดเด่นด้านวัฒนธรรมประเพณีและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ภายในชุมชนที่จะพัฒนาศักยภาพให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ชุมชนไทยพวนสุพรรณบุรีพบว่าอพยพจากเมืองเชียงขวาง ประเทศลาว เข้ามาประเทศไทยกว่าสองร้อยปีวิถีชีวิตชาวไทยพวนยังรักษาอัตลักษณ์ของตนเองไว้อย่างเข้มแข็ง มีจุดเด่นมีศักยภาพการท่องเที่ยวทั้งทางด้านประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวรวม 9 รายการ พร้อมทั้งจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วันชาติ ศรีสุวรรณ,2553) ศึกษาเรื่อง การศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของกลุ่มน้ำตาปี พบว่า การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นการ

ท่องเที่ยวที่เหมาะสมและต้องพัฒนาการบริหารจัดการเป็นสำคัญ หากได้รับการพัฒนาและบริหารจัดการที่ถูกวิธีก็จะเป็นการเพิ่มคุณค่าของทั้งแหล่งท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยวซึ่งประชาชนในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและยังสอดคล้องกับทฤษฎี การแพร่กระจายทางวัฒนธรรม วิลด์สมิทและฟิทท์ กลัฟเนอร์(Wilhelm Schmidt and Fritz Graebner,1877.pp.189-199 อ้างถึงใน ใน ตะวัน กำหอม,2563) สำนักเยอรมัน กล่าวว่า การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมของสำนักเยอรมัน นำโดยบาทหลวง สำนักนี้มีแนวคิดที่ว่าปกติแล้วมนุษย์ไม่ชอบสร้างวัฒนธรรมขึ้นมาเอง แต่ชอบหยิบยืมวัฒนธรรมจากเพื่อนบ้าน วัฒนธรรมอาจจะแพร่กระจายออกไปที่ละหลายๆ Traits หรือไปได้ทีละ Traits จากจุดที่มันเกิด และแพร่กระจายไปได้จากหลายๆ เขตภูมิศาสตร์ในรูปแบบวงกลมหลายๆ วงตามพื้นที่วัฒนธรรมที่ปลายทางจะต้องเหมือน กับวัฒนธรรมต้นกำเนิดไม่มากก็น้อย อาจจะเหมือนกันในเชิงปริมาณหรือรูปลักษณะก็ได้ การแพร่กระจายตามแนวคิดของสำนักเยอรมันนี้ จะเกิดจากการอพยพโยกย้ายถิ่นของผู้คน และเป็นแนวคิดที่เน้นการหยิบยืมทางวัฒนธรรมมากกว่าการสร้างวัฒนธรรม

2. การบูรณาการการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชาวไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่นมีการดูแล รักษา ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ภายในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์และรายได้จากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม (ปัญญาวัฒน์ จันทรตรีภักติดกุล.สัมภาษณ์. 18 มกราคม2563) อันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว มีการบูรณาการเข้ากับสังคมปัจจุบัน เช่น มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน มีการจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยวชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวมีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อม และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ความผูกพันรู้ของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์กับชุมชนท้องถิ่น มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนทางวัฒนธรรม ความแตกต่างของวิถี จากชุมชนอื่น ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดได้ มีการจัดกิจกรรมซึ่งแสดงถึงการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีให้คงอยู่ โดยทุกภาคส่วนได้จัดให้เกิดการบูรณาการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทุกด้านทุกมิติต่อชุมชนไทยพวนสอดคล้องกับงานวิจัยของ(วาสนา เล็กเปลี่ยน,2560)เรื่อง ไทยพวนสุพรรณบุรี : การศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมผลการศึกษาพบว่า ชุมชนไทยพวนในจังหวัดสุพรรณบุรีมีประวัติความเป็นมายาวนาน มีวัดลานคาเป็นศูนย์กลางของชุมชน ชุมชนมีวัฒนธรรมและมีอัตลักษณ์เฉพาะของตนเอง มีโบราณสถานรวมถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นใหม่ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน ซึ่งเอื้อประโยชน์หรือเป็นจุดแข็งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านการวิเคราะห์มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมทั้ง 3 ด้าน พบว่าในแต่ละด้านมีศักยภาพ และความพร้อมที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้ทั้งสามด้าน คือ 1) ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจ

ภาพรวมอยู่ในระดับดี ที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ หัวข้อมีการจัดกิจกรรมซึ่งแสดงถึงการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีให้คงอยู่อย่างต่อเนื่อง 2) ด้านศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ได้แก่ น้ำ ไฟ ถนน ที่พัก ฯลฯ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน และหัวข้อมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และ 3) ด้านศักยภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยว ได้แก่ หัวข้อมีการกำหนดขอบเขต ช่วงเวลา รวมถึงการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ ส่วนปัญหาที่ต้องพัฒนาให้ดีขึ้น คือ ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ หัวข้อมีการจัดกิจกรรมซึ่งแสดงถึงการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีให้คงอยู่อย่างต่อเนื่อง และด้านศักยภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยว ได้แก่ หัวข้อมีการกำหนดขอบเขตช่วงเวลา รวมถึงการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะกับ

ศักยภาพของพื้นที่และการบริการ อันประกอบด้วย

1. ความพอประมาณ คือการดำรงชีพด้วยความพอดีไม่เคร่งเครียดหรือเข้มงวดกับค่าใช้จ่ายของตนเองมากเกินไป ความพอดี ความปรารถนาในสิ่งของหรือวัตถุที่มีราคาแพงพึงกระทำได้แต่ให้สอดคล้องกับระดับฐานะและรายได้ของตน การประยุกต์ใช้ซึ่งหลัก ความพอประมาณ (พลโท ธนภัทร ศรีกุลชัย ภัทร.สัมภาษณ์.18 มกราคม2563) เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น คือการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและกระตุ้นให้สมาชิกในชุมชนรู้จักและเข้าใจในศักยภาพของตนเอง ตลอดจนสิ่งที่ชุมชนมีอยู่ ด้วยการศึกษาดูงานการวิเคราะห์สังเคราะห์ปัจจัยหลักในชุมชนทั้ง 5 ด้านที่เรียกว่า ชุมชน ชุมชน อันหมายถึง สรรพสิ่งใดๆก็ตามที่มีอยู่ในชุมชนทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและเกิดขึ้นจากฝีมือหรือจากภูมิปัญญาที่มีมูลค่าหรือคุณค่าของมนุษย์ ได้แก่ ทรัพยากรทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม คน วัฒนธรรม ประเพณี หรือปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆรวมถึงเงินที่เป็นปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ที่มีมูลค่าสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนด้วย สอดคล้องกับ (มูลนิธิชัยพัฒนา,2563)เศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ พอประมาณ คำจำกัดความของคำว่า “พอประมาณ” ไม่ได้สื่อถึงความยากจน การอยู่อย่างลำบากแต่หมายถึง “ความพอเพียง การประมาณตน และวางแผนทางการเงินที่ดี” ถ้าในสถานการณ์โควิด-19 แบบนี้น่าจะเป็นการพอมีพอใช้ ลด ละ เลิก อะไรที่ไม่จำเป็น หรือประเมินแล้วเป็นสิ่งที่ฟุ่มเฟือยที่เกินฐานะเกินรายได้ อาทิ การซื้อสินค้าที่ยังไม่จำเป็นทันด่วน ไม่ต้องไปกู้หนี้ยืมสิน รวมไปถึงอาจจะทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตัวเองในทุกเดือน เพื่อตัดทอนสิ่งที่ไม่จำเป็นและใช้อย่างพอเพียงเพื่อให้เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต

2. มีเหตุผล คือ ความเชื่อมโยงระหว่างการทำและผลที่ตอบสนองตามมา เป็นความเข้าใจในผลลัพธ์ที่อาจจะเกิดขึ้นเองจากสาเหตุอันเป็นความคิดหรือการกระทำที่มีต่อสถานการณ์หนึ่งโดยความมีเหตุผลจะเกิดขึ้นได้อาศัยการสั่งสมความรู้และประสบการณ์มาอย่างต่อเนื่องภายใต้การศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบและรู้วิธีประมวลปัจจัยที่ซับซ้อนมาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจ เพื่อให้ความคิดหรือการกระทำอยู่ในกรอบที่ถูกต้องตามหลักเหตุผล (พลตรี สกล พิมพ์ทน.สัมภาษณ์.25 มกราคม2563) การ

ประยุกต์ใช้หลักการมีเหตุผล เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนที่ตรงเป้าหมายโดยมุ่งเน้นมุ่งเน้นที่จะปรับเปลี่ยนปัจจัยต่างๆ ของชุมชนให้สามารถรองรับและรับรองนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมที่จะส่งมอบคุณค่าของตน ตามอัตลักษณ์สู่สายตานักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนที่ได้มาตรฐานการท่องเที่ยว กล่าวคือสามารถดึงดูดความสนใจ เข้าถึงได้ง่ายมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับนักท่องเที่ยวในชุมชน พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกและมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าประทับใจ อันประกอบไปด้วย 1)การสร้างแรงดึงดูด ด้วยคุณสมบัติเฉพาะตัวที่โดดเด่นแตกต่างกันออกไปตามห้วงของเวลา เช่นงานประเพณี ตามช่วงฤดูกาลต่างๆ ภายในชุมชน 2)การเข้าถึงได้ง่าย มีช่องทางการเดินที่หลากหลายเช่นถนนที่ดี ลานจอดรถ มีป้ายบอกทางที่พร้อมจะต้อนรับนักท่องเที่ยวและพอเพียง 3)ที่พักผ่านค้างแรมในชุมชน อาหารเครื่องดื่มก็เป็นอีกปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยอำนวยความสะดวกและสร้างความเพลิดเพลินให้แก่นักท่องเที่ยว 4)การอำนวยความสะดวกที่มีการบริการจัดเตรียมให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนได้อย่างประทับใจ ไม่ว่าจะเป็นที่พัก แหล่งอาหาร ร้านของที่ระลึกล้วนเป็นปัจจัยสำคัญ 5)กิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้กับนักท่องเที่ยวให้ได้สัมผัสกับวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ของคนในชุมชนและสังคมในลักษณะที่แตกต่างกันอย่างลงตัว สอดคล้องกับสอดคล้องกับ(มูลนิธิชัยพัฒนา,2563) เศรษฐกิจพอเพียง.ด้านการมีเหตุผล มีเหตุมีผล การพอประมาณอาจเป็นตัวตั้งต้นที่ทำได้ยาก แต่จะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อเรามีวิธีคิดแบบมีเหตุมีผลควบคู่ไป เช่น มุมมองที่ว่าของมันต้องมีที่เราต้องซื้อในทุกครั้ง ลองคิดต่อว่ามีแล้วสร้างประโยชน์อย่างไรต่อการดำรงชีวิต ใช้แล้วนอกจากสร้างสุขยังสร้างผลลัพธ์ที่ดีต่อการท างานเพื่อหาเลี้ยงเงินด้วยหรือไม่หากสอดคล้องก็ซื้อ ในทางกลับกันหากไม่ได้สร้างประโยชน์อย่างหลากหลายหรือมากพอ ก็ควรพักและหยุดการใช้จ่ายใช้สอยไว้ก่อน

3. ภูมิคุ้มกันที่ดี คือ ความสามารถในการบริหารจัดการกับการดำเนินชีวิตให้มีการรองรับในปัจจัยความเสี่ยงต่างๆไม่ประมาทต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวมีการดำเนินชีวิตอย่างมีสติสามารถป้องกันตนเองจากปัจจัยชั่วร้ายหรือสิ่งกระตุ้นเร้าที่เหนือการควบคุมและไม่อาจหยั่งรู้ได้จากภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประยุกต์ใช้หลักการมีเหตุผล เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น ต้องมีการกำหนดทิศทางการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนตามหลักการท่องเที่ยวชุมชนตามหลักการของเหตุและผลเพื่อให้ได้มาตรฐานด้านการท่องเที่ยวเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ชุมชนมีแผนการบริหารจัดการปัจจัยต่างๆได้แก่ทรัพยากรมนุษย์ ผลิตภัณฑ์ วัตถุประสงค์ ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ให้มีประสิทธิภาพอันจะนำมาซึ่งประสิทธิผลที่ยั่งยืน(วรวิชัย ธรรมวงษ์. สัมภาษณ์. 25 มกราคม2563) โดยการดำเนินการทั้งหมดนี้จะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งระยะสั้นและระยะยาวด้วยความไม่ประมาท ซึ่งต้องดำเนินการไปพร้อมกับความมีเหตุผลและความพอประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ดาว ชุ่มตะขบ ,2536 น.25-26)เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ทางเลือก ทางรอดฝ่าวิกฤตโควิด-19 ผลการวิจัยพบว่า การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19(COVID-19)เริ่มต้นจากจีนเมื่อปลายปีพ.ศ.2562และแพร่เข้าสู่ประเทศไทย

ต้นปีพ.ศ. 2563 นอกจากจะทำให้มีคนติดเชื้อและเสียชีวิตเป็นจำนวนมากแล้ว ผลของการประกาศปิดประเทศ และการปิดตัวของสถานประกอบการหลายๆแห่งเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรค ยังสร้างผลกระทบอย่างมากต่อภาวะเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงทางอาหารไปทั่วโลกเศรษฐกิจโลกตกต่ำมากที่สุดเป็นประวัติการณ์มีการคาดการณ์ว่าจะหดตัวถึง -6 ถึง -7.6%จะมีผู้คนกว่า265ล้านคนที่เสี่ยงอดอยาก สำหรับประเทศไทยมีการคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจไทยปีพ.ศ.2563 จะชะลอตัวลดลงอย่างมากเช่นเดียวกัน โดยสถาบันต่าง ๆ ได้ประเมินว่าปีพ.ศ. 2563 เศรษฐกิจไทยจะติดลบไม่น้อยกว่า-3ถึง-10.3%โดยเดือนเมษายน พ.ศ. 2563 มีผู้ว่างงานกว่า 6 แสนคน ก่อให้เกิดอุบัติเหตุการความไม่มั่นคงทางแรงงานและทางสังคม ผู้คนเกิดอาการหวาดระแวง เกิดการเหยียดเชื้อชาติถึงขั้นขับไล่และทำร้ายร่างกาย เกิดการกักตุนอาหารและสินค้าอุปโภคบริโภค มาตรการต่าง ๆ ที่รัฐบาลออกมาช่วยเหลือ ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้ประชาชนได้ในระดับหนึ่ง แต่ในระยะยาวนั้นรัฐบาลไม่สามารถนำเงินภาษีของประชาชนมาแจกจ่ายให้ได้ตลอดชีวิต การพึ่งพาตัวเองจึงเป็นสิ่งจำเป็น ประชาชนต้องปรับเปลี่ยนวิถีการใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ประหยัด อดออม และหันกลับมาดำรงชีวิตอย่างพอมีพอกิน และยังสอดคล้องกับ(มูลนิธิชัยพัฒนา,2563)เศรษฐกิจพอเพียง.ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี ควรถอดบทเรียนจากโควิด-19 โดยเฉพาะเริ่มมองถึงการวางแผนระยะยาว อาทิ การมองหาประกันสุขภาพที่ใครหลาย ๆ คนมองข้าม รวมทั้งการซื้อกองทุนเพื่อการออมระยะยาว ซึ่งการออมนี้การันตีได้เป็นอย่างดีว่าไม่ว่าวิกฤตไหนจะเข้ามา การมีเงินออมไว้สามารถก้าวข้ามและแก้ไขในทุกวิกฤตได้อย่างอุ่นใจ

4. ความรู้ ปัญญา(องค์ความรู้)และคุณธรรมจริยธรรม คือ การดำเนินงานต่างๆ จะบรรลุผลสำเร็จได้อย่างยั่งยืนนั้นสิ่งสำคัญที่สุดคือ สมาชิกทุกคนในชุมชนจะต้องมีความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกันขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของชุมชนด้วยความเต็มใจ และมุ่งผลประโยชน์ของชุมชนเป็นสำคัญ โดยจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในทุกกระบวนการในเรื่องที่ปฏิบัติอย่างลึกซึ้ง อันมีความหมายครอบคลุมทั้งภูมิปัญญา ที่เห็นเป็นเชิงประจักษ์ และองค์ความรู้ภายในตัวบุคคลที่จะต้องมีการถ่ายทอดออกมาเป็นข้อมูลลายลักษณ์อักษร หรือถ่ายทอดออกมาสู่สมาชิกในชุมชนผ่านกระบวนการฝึกอบรม การสอนงาน การกำกับดูแล หรือกระบวนการถ่ายทอดความรู้อื่นๆ ที่เหมาะสม ภายใต้คุณธรรมที่จะต้องกระทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความมุ่งมั่นแน่วแน่ ไม่ทอดทิ้งต่อความท้าทาย มีความยุติธรรม คิดสร้างสรรค์สิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนความขยันหมั่นเพียร และความมุ่งมั่นที่จะทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ การประยุกต์ใช้หลักการมีเหตุผล(พงษ์ พันธ์ศิริ. สัมภาษณ์.25 มกราคม2563) เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของชุมชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ซึ่งไม่เพียงแต่จะช่วยให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี และความมีชื่อเสียงของชุมชน หากแต่หมายถึงรายได้ ความมั่นคง ยั่งยืน ด้านคุณธรรม จริยธรรมที่สามารถขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่มีศักยภาพและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวจนเกิดรายได้ที่มหาศาลต่อตนเองและชุมชน นั้นหมายถึงสมาชิกในชุมชนจะต้อง

ปฏิบัติและเน้นย้ำตามแก่นคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ(จิราภรณ์ แก้วมณี,2558)เรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านห้วยเขย่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีผลการวิจัยพบว่าแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านห้วยเขย่ง พบว่า 1) ชุมชนบ้านห้วยเขย่งมีทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นเอกลักษณ์ไทยทรงดำแล้วนั้น หากได้ความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาช่วยจัดการวางแผนดำเนินงานร่วมกับผู้นำชุมชนจะทำให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นก้าวหน้าได้มาก 2)ชุมชนมีการรวมกลุ่มอาชีพกันด้วยความสมัครใจและมีหลากหลายกลุ่มอาชีพ ได้รับรางวัลมากมายหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนงบประมาณในการรวมกลุ่มอาชีพของชุมชนจะเป็นการพัฒนาฝีมือแรงงาน พัฒนาสินค้าให้ส่งออกได้จำนวนมาก 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยเหลือทำ ป้ายบอกทาง การประชาสัมพันธ์ให้รู้จักแก่บุคคลภายนอกมากยิ่งขึ้นและยังสอดคล้องกับมูลนิธิชัยพัฒนา(2563)สร้างความรู้มิตินี้คือการมองหาคำตอบใหม่ๆ ในการเพิ่มพูนให้กับตัวเอง เพราะวิกฤตโควิด-19ได้สอนให้เราทำอะไรหลายอย่างที่เราไม่เคยทำ เช่น การทำงานที่บ้าน ฉะนั้น โควิด-19 นี้แหละอาจเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นในอนาคต และเราในฐานะพหุสตก็จะต้องเปิดโลกทัศน์เพื่อพร้อมรับอยู่เสมอที่สำคัญต้องคอยติดตามข่าวสารจากทั่วทุกมุมโลกเพื่อแชร์เรื่องราวที่ดีต่าง ๆ ที่เป็นความรู้ใหม่ให้กับสังคมและมีคุณธรรม หลังจากการสร้างตัวเองให้เป็นผู้รอดในวิกฤตโควิด-19 ในครั้งนี้ สิ่งหนึ่งที่ยอยากให้ตระหนักถึง คือ การปรับจากการเป็นผู้รับจากมาตรการต่าง ๆ เป็นผู้ให้กับสังคมบ้าง ในสัดส่วนที่เราไม่เดือดร้อน เช่น การทำความสะอาดบ้านและชุมชน การอาสาตนเป็นผู้ช่วยสังคมในด้านต่าง ๆ การยึดเอาประโยชน์สาธารณะเป็นที่ตั้ง

เอกสารอ้างอิง

- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยSPSS และ AMOS. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : บิซซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.(2560).แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับ ที่2(พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา.(2561).เศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวของไทยไตรมาสที่1ของปี2561 และแนวโน้มปี2561.(ออนไลน์).แหล่งที่มา [https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/policy/download/InfoTorismEconomicReport_Q1_2018\(TSA\).pdf](https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/policy/download/InfoTorismEconomicReport_Q1_2018(TSA).pdf)
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง.(2550).การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2560). “ร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี(พ.ศ. 2560-2579)”.(ออนไลน์).เข้าถึงได้จาก สำนักงาน.: <http://www.nesdb.go.th/download/document>.
- จิราภรณ์ แก้วมณี.(2558).การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านห้วยเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี.(วิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท).สาขาพัฒนศึกษา.บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดาว ชุ่มตะขบ.(2536).เศรษฐกิจพอเพียง ทางเลือก ทางรอดฝ่าวิกฤตโควิด-19.:วารสารสังคมวิจัยและพัฒนา.
- ธิปฏพณร์ ยิ้มประเสริฐ.(2564).การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและจิตวิทยาการท่องเที่ยว: แนวทางขับเคลื่อนและฟื้นฟูการท่องเที่ยวโดยชุมชน หลังวิกฤตการณ์ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2019 (โควิด-19): วารสารศิลปศาสตร.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ในตะวัน กำหอม.(2559).การวิจัย ประยุกต์ทางวัฒนธรรม. เล่ม 2 กรุงเทพฯ :วิทยาลัยทองสุข
- _____. (2563).ทฤษฎีทางสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยทองสุข
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา.(2557).การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- เพิ่มศักดิ์ จำลอง.(2563).วิถีวัฒนธรรมของชุมชนบ่อตาโล่ เพื่อบูรณาการหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวัดศิวนาราม.(วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).สาขาวิชาสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม : วิทยาลัยทองสุข
- มูลนิธิชัยพัฒนา.(2563).เศรษฐกิจพอเพียง.สืบค้นเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2563จาก <https://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/sufficiency-economy.html>.
- วันสาด ศรีสุวรรณ.(2553).รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของกลุ่มน้ำตาปี.(ดุชนิพนธ์).สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, กรุงเทพฯ.
- วาสนา เลิกเปลี่ยน.(2560).ไทยพวนสุพรรณบุรี:การศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม.(วิทยานิพนธ์คณะศิลปศาสตร). สาขาวิชาการท่องเที่ยว : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2550).การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง .คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง .สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.พิมพ์ลักษณ์.กรุงเทพฯ.: ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน).